

Poštarina plaćena u gotovu.

Mali Istranin

pojedini broj
1 dinar

GOD. VII

PROSINAC 1935

BROJ 4

Mala pošta

SRETAN BOŽIC I NOVU GODINU 1936.

želi svim svojim prijateljima, čitateljima i saradnicima, u ime svoje i u ime naše male i velike zarobljene braće u Istri.

uredništvo
MALOG ISTRANINA

Prijatelji!

Naš list ne dobiva ni od koga pripomoći ni subvencija. Izdržava ga samo ljubav pretplatnika i požrtvovnost nesebičnih suradnika.

Nemar pretplatnika mogao bi ga upropastiti. Ove godine 1936. list slavi 30-godišnjicu svog izlaženja. Počeo je izlaziti god. 1906. u Lošinj, zatim se preselio u Opatiju, pa u Trst i konačno u Zagreb. List imade slavnu i lijepu prošlost, jer je odgojilo čitava pokoljenja čestitih rodoljuba.

Prijatelji i rodoljubi. Prilažemo uplatnice. Tko je dužan pretplatu, neka je bez odgađanja doznači. Ako može da pošalje makar najmanju malenkost u fond bit ćemo mu zahvalni, jer će time namiriti dug za one čestite i vrijedne naše male pretplatnike, koji su toliko siromašni, da ga ne mogu platiti, a vole ga i odani su našoj stvari.

Dakle dužnici: šalžite pretplatu.

šaljite pretplatu,

šaljite pretplatu!

Obitelj Bodrozić iz Šibenika javlja nam žalosnu vijest, koja nas se duboko dojmila. Doznačujući nam pretplatu piše: »Šaljemo vam pretplatu za »Mali Istranin« i 3.— Din. u fond. Dječak, koji je primao list nena dano je umro dne 21. studenoga, pa vas molimo, da na njegovu nspomenu i zato što je puno volio vaš list, isti šalžete kojem siromašnom učeniku o našem trošku. Našeg dragog malog Jovice Bodrožica, koji nam je već četiri godine bez prestanka bio revan pretplatnik i prijatelj, nema više na životu. Neka je laka zemlja dobrom mališu, a mi ćemo ga se trajno spominjati. Njegovim roditeljima naše najiskrenije saučeeće!«

Antun I. Sesa, Lumbarda. Ne znamo ni sami, kako se desilo, da smo vas ove godine zaboravili. Dakako da ćemo vam najpripravnije slati list. Poslali smo 10 komada od svakog dosad izašlog broja. Hvala Vam što nas niste zaboravili.

Ante Modrušan, Kraljevica. Pisali smo ti posebno pismo i poslali zatražene primjerke. Ne zaboravi nas ni u buduće. I mi bi vrlo rado koješta donijeli u čakavštini, ona je tako topla i srdačna, nu ne možemo, jer nas na žalost najveći dio naših malih čitatelja ne bi razumio. Kad se jednom opet vratimo u Istru mi ćemo našoj čakavštini posvetiti mnogo veću pažnju nego nekad.

MALI ISTRANIN

GOD. VII ZAGREB, PROSINAC ŠKOL. GOD. 1935/36 BR. 4

U Betlemu gradu . . .

U Betlemu gradu
u ponoć se. kažu,
divno čudo zbilo.
djetesce se milo
u štali rodilo.
Djevica ga mati
u jaslice proste
stavila snivati,
oštra je slamica
njemu posteljica.
Volak i tovarčić,
dok spokojno snije,
ono malo tijelo
svojim dahom grije.

Iz nebeskih sela
horovi anđela
sletiše kraj štale
i pjevaju hvale,
slave Boga svoga
Isusa maloga.
Sva priroda s njima
veseli se sada,
ko ruže od zlata
sjaju zvijezde jata.

zuje sitne žice,
nevidljive ptice
sa svih strana poje
divne pjesme svoje.
Silna radost vlada
kraj Betlema grada.

Evo i pastira . . .
sred noćnoga mira
probudi ih svirka
i svjetlost velika.
Fohrliše štali
gdje je Isus mali.
Padaju ničice
puni rajskog milja,
a on im se smiješi
pa ih blagosilja.
Prima skromne dare
malo, bijelo janje.

U Betlemu gradu
divno čudo. kažu,
na slami, u štali,
leži Isus mali.

Gabrijel Cvitan

Svim na zemlji mir veselje...

— Da, djeco, Božić je dan mira, dan radosti i veselja, dan praštanja. Toga dana ne bi smjelo biti među ljudima ni namrštena lica ni zla srea. Tko je nevoljan valja ga utješiti, tko nesretan valja ga usrećiti, tko je potreban valja ga obdariti, a tko žalostan razveseliti ga... Dan je to, kadno je došao na svijet sam Bog, djetesce Isus, a angjeoski zborovi oglasili su u tom času: Svim na zemlji mir i veselje...

Pričala je tako baka sjedeći uz ogrjište i gladeći kudrave glavice svojih dviju unučica. Vatra je pucketala, voda je u loncima ključala, spremala se obilata večera, ta bio je badnji dan.

— Zaista se, bako, danas sve oprašta? upita Nevenka, jedna od malih unučica.

— Sve, djeco, sve...

— I baš svaku nevaljalštinu što je djeca počine, roditelji na današnji dan opraštaju? ugursuski će Bosiljka, kojoj je već 12 godina, pa je mnogo pametnija od drugih...

— Svaku, čedo moje, baš svaku, ali djeca zato valja da se pokaju i zamole za oprostjenje...

Zamislila se djeca slušajući priče bakine o Božiću, dobrim ljudima, o angjelima i pastirima, o djetetu Isusa, koji unosi u svaku kuću tračak radosti i veselja u ovim mutnim zimnjim danima...

Pucketala je vatra, ključala je voda, a u starim bršljivim tramovima vrtao je crv... Ono malo zimskog sunca izgubilo se i uskoro je imala da padne noć. Lijepa, vedra i sveta Božićna noć s milijunima zvijezdica, bistrih i jasnih, košto su jasne, čiste i nevine djetinje očice...

*

Sva je kuća zasjala. Bijeli stolnjak prekrpio je stol, na njem se pušile zdjele raznih mirisnih posnih jela, svjetiljka je sa stropa svjetlila nekako punijim i jasnijim svijetlom, omašni je panj na ognjištu bio sav u jednom žaru.

U sobu su uletjele unučice Bosiljka i Nevenka vedre i nasimijane, zarumenjelih obrazića, krijesećih se očica. Za ruku su vodile malu jednu djevojčicu, dražesnu i ljupku, lijepa obla lišca, rumena i nježna ko u lutke, s dva oka ko dvije crne kupine.

— Dobar veče, bako, evo ti iznenađenja.

— Dobla vecel, pozdravi i mala neznanka baku i pristojno se nakloni.

— O, drago dijete, dodi da te poljubim, baka će sva sretna, a čija ti si ti lutkiće moja mala?

— Ja sam mamina i tatina.

— Oho, sad znadem baš koliko i prije.

— To je mala Branka naša najmlada prijateljica, Nevenka će, predala sam je njena mama, da ti ju na čas pokažemo. Zar nije dražesna?

— Baš je srdačna ta mala lutkica. A koliko ti je godina, Brankice?, baka će sva raznježena

— Dvije, diže djevojčica dva prsta u vis.

— Tako mala pa već znaš i brojiti...

-- Znam ja još nešto, nestašno će Branka. Evo, i pokaza na oko:
To je oko krasno crno
Kao krupnog grozda zrno
A to uho nježno malo
Što je mamu slušat znalo
Ovo nos je, pravi zvon
Zvoni uvijek din-don-don!

i povuče se prstićima za nos kao da zvoni.

— O drago djetetaše nasmejše se baka sva sretna. — Tako pametne djevojčice još zaista ne vidjeh. A čija si ti zapravo? Kako se zove tvoja mama.

— Moja mama se zove Dalinka... Jako je lijepa i veoma dobra.

— Dalinka? začudi se baka.

— Darinka se zove, upade u riječ Bosiljka. Branka još ne može izgovoriti slovo »r«.

— A imaš li i ti baku?

— Imam, ali ju ne poznam. Moja baka se zove Dlagojla!

— Dlagojla? Pa i ja se zovem Dlagojla, baka će, uzevši na krilo malu Brankicu.

— Da, da, moj tata jako voli moju baku i kaže da će ona ipak jednoć doći k nama. Imamo doma njenu sliku i često ju gledamo, razbrbljala se mala Branka. Zaista, moja je baka veoma slična tebi...

— A kako se zove tvoj tata? baka će nekako sve ozbiljnija i zamišljenija.

— Moj tata se zove Branimir! Ja Branka, a on Branimir...

Jadnu je baku, dobru staru Dlagojlu, nešto zazeblo oko srca. Na oči joj navalile suze.

— Bosiljko, reče sva zaplakana starijoj unučici, — što ste to učinili?

— Ne ljuti se, bakice dobra, ne ljuti se na nas, — privinu se uz baku i Bosiljka i Nevenka. — Ta danas je Božić, dan praštanja, dan u koji ne smije biti ničije čelo namršteno, ničije srce žalosno. Svim na zemlji mir i veselje, navjestilo je Božje djetetaše... Tako si nam pričala

sama... Daj, neka dode danas k nama i stric Branimir sa tetom Darinkom, pa da zajedno božićujemo. Daj dopusti i nemoj se više ljutiti na njega...

Baka Dragojla greala je u suzama, držeći sveder na krilu kudravu glavicu male Branke. svoje dosad nepoznate unučice...

— Stric Branimir je tako žalostan. Mnogo je toga pretrpio u životu. otkako si mu ti bila zabranila da se oženi sa tetom Darinkom. Otišao je bio u svijet, mučio se i kinio, dok je prištedio nešto novaca. a sada se vratio opet u svoj rodni kraj. Tamo je na kraju sela u gostioni i čeka da mu dopustiš, da se vrati pod stari djedovski krov... A Brankica, ova dražesna lutka, to je eto tvoja unučica...

Začudeno gledala je mala neznanka u blistave suze što su se kotrljale niz bakino lice. Crne oči ko dva krupna zrna grozdova, kao da su nešto pitale. A baka je promatrala i oči i nos, i one malo skupljene erne obrvice i sočna ustašca i zaobijenu bradicu s onom malom, jedva primjetljivom točkicom u sredini... Jest, to je njena krv, to je njeno unučće, dijete njenog djeteta, njenog dragog sina Branimira, koga je ona pustila da ode u svijet i potuca se kojekuda, a zašto? Samo zato što je uzeo za ženu Darinku, sirotu, koju ona nije voljela, ali koja je usrećila njega. njenog Branimira. Kapale su suze, topio se led oko srea bakina.

— Podi, dijete, podi žurno i nek dode Branimir moj, dovedite ga pod stari ovaj krov, pod kojim sam ga odnjihala... A gdje su naši tata i mama?

— I oni su tamo. bako, u gostioni na kraju sela. Čekaju i oni sa stricem Branimirom...

*

Praskala je vatra, žario se panj, sobom se širio miris zrna tamjanova, što je izgarao na žeravici.

U kuću bake Dragojle ušao je Božić prosipajući punim rukama sreću i zadovoljstvo. Dječja su lica blistala, baka je od sreće plakala, dva se brata sretna grlila, dvije se snahe raspričale...

To je bio najljepši dar, što ga je Božić mogao donijeti u kuću.

Božić je dan mira i veselja, dan radosti i sreće, dan praštanja i ljubavi, i ako itko ima u sreću makar i najmanju sjenku srdžbe ili mržnje prema ma kome, neka ju na taj veliki dan zaboravi za vazda.

Djeca nek mole za oprostjenje, roditelji nek praštaju, neprijatelji nek se mire i onda će uistinu biti:

SVIM NA ZEMLJI MIR, VESELJE...

Ernest Radetić

Kad sam bio malen . . .

Bio je lijep i vedar dan. Dan pun radosti i uživanja. Ta danas idem s majčicom u posjete baki i djedu. Oni su od našeg sela dva sata hoda udaljeni. Majka mi je obukla svetačno odijelo. Moja »jaketa od sukna« i košulja »sva na mriže« bila je čista i bijela. Na glavi nov šeširić, a na njemu »živa roža«. Na kraju »rože« pero paunovo, a na njemu malo zrealo. Ustao sam rano, nisam dobro ni spavao. Bio sam nestrpljiv. Bit će, bit će koji novčić za te »nike libre« (knjige), pa koja jabuka, možda i oraha i badema! I majka je bila vesela i razdragana! Ide k svojima. Tamo će nas tako lijepo dočekati. Sigurno će nas djed sa štapom u ruci, klobučićem na glavi, odjeven u čiste bijele »brnaveke« čekati nakraj »Orišine«, velikog i lijepog vinograda. Možda će stajati tamo kraj onih brijestova što se jedan uz drugoga ponosno dižu u vis. Na jednoga u sredini djed je metnuo lijepo raspelo i on se tu znade često moliti. Eno i proljetos smo ga tamo našli.

Išli smo cestom. Polja i njive izorane. U vinogradima loza odrezana. Ipak nećemo proći, majka ne voli ići, kroz ono gnijezdo »stršenovo«, kako je znaia nazivati Sveti Vinčenat ono nesretno mjesto u kom je živilo dvadesetak talijanaša i tri četiri prava Talijana, koji su se tamo kovčegom na ramenu naselili. I malo dalje od tog »stršenovog gnijezda« zašli smo u lijepu šumu. Lišće je već padalo, no kako li je lijepo bilo ovdje proljetos! Koliko ptičica je tu imalo svoja mala gnijezda. Slavulji i kosi pjevali su u sav glas. Leptirići su se igrali, a na zelenoj travi bilo je puno cvijeća! Ali eto, to je prošlo! Neko pobožno čuvstvo obuzelo me je dok sam prolazio kroz tu šumu. Majka me je prekrížila i pri polasku »gasila uroke«. U jednoj zdjelici vode topila je žeravicu! To je dobro baš zbog prolaza kroz tu šumu. Tu ima puno križanja, tu se često sastaju vještice, a noću vide se i ljudi — vilenjaci. Na svakom raskršću majka bi me ponovno križala! Milo nam je bilo kad smo čuli zvonce i pastirov glas, koji je kraj ovaca pjevao i jeo svoj crni krušac!

A kad smo izašli iz šume puš'o polje. Na nekim mjestima samo goli brežuljci. Oko svakog brežuljka krije se neko zakopano blago, kažu! Samo kad bi se to moglo pronaći! Ipak nam je odlanulo. Šuma je neprijatna. Žurili smo. Kad je mama mislila da sam se umorio stali bismo, a ja bih naslonio glavu na njena koljena i molio je da što prije krenemo napred! K djedu, k baci... Kad smo došli bili su presretni i dugo su nas cjelivali. I čim sam došao bakica mi je dala nekoliko novčića i šapnula mi u uho nek i od djeda tražim. Bakica je mami mnogo pričala. Koliko je žita rodilo, koliko ovaca ima, koliko će janjadi biti i kako kokice nesu. Ja sam s djedom otišao van po vinogradima, po njivama... Djed se podupirao o štap, koji je bio sav izrezuekan raznim crtama uzduž i poprijeko. Kad sam ga pitao: zašto to, objasnio mi je. Dragi djed nije znao ni čitati ni pisati. Na štapu je pravio znakove koliko ima nasječeuih »štropa« (hvati drva), koliko janjadi ima, i druge znakove. Vrijeme je brzo odmicalo i kad smo se trebali vratiti kući nisam nikako zato bio, pa je mamica popustila.

Djeda mi je pokazivao stare turske pištolje na jabuku. Imao je toga punu škrinju. Njegova soba bila je oprana i čista, u nju nije smio svatko ulaziti. Zvali su je »gorinjica«. Na jednom zidu visio je stari sat s dugim i teškim utezima i pravio uvijek jednako »tik, tak« i ja sam uživao, kad mi je djed dozvolio da ih mogu vući.

Kroz prozor vidila se je tako lijepo Učka. Djed mi je samo to pričao da u njoj ima puno vukova, da su tamo velike šume. Kad je Učka bez oblaka da ne će kiša biti. Volio je on Učku. Ima puno vila i vještica na njoj.

Uveče su dugo pričali, a ja sam gledao čas djeda, čas baku dok nijesam umoran zaspao kraj stola, a bakica me sretna na rukama iznijela u krevet i prije toga dobro izljubila. Nije me smetalo što djed priča s majkom i bakom. Ja sam tvrdo, tvrdo spavao. I tek kad se je sunce visoko diglo dao je djed upreći konja, lijepog bijelog konja da nas odveze kući s puno darova, oraha, jabuka, badema i više novčića za teke, za pera i olovke, za novu tablicu!

Take je bile u Prikodrazi. Tužna Prikodraga. Umrla su djed i baka. Umrla je i majčica. Posječene su šume! Odletile su vještice naše, koje nikom zla učinile nisu! Umuknuli su ptici naši. Nema tko da nadgleda brijestove na kraju polja. Gdje je djedin štap da otjera nepoželjnog uljeza i nasilnika...?

Prikodražan

Pijetao

Evo me, junačkog pijetla!
Prije zorina svijetla
navješćujem novorođeni dan.
Kukuriku! Kukuriku!
Podižem silnu viku
dok izmamim sviju van.

Ljudi, djeco i žene,
ugledajte se u mene,
zarana ostavljajte log.
Bit ćete zdravi, sretni,
bogat, beričetni...
Lijenčine ne volj Bog!

Gabrijel Cvitan

Kako su Klok i Jožič zarobili glasovitog talijanskog sergenta Alabardu.

«Eh, manaccia d'un c'hane, Alabarda, chillo si ch'e un eroe», pričali su Talijani, a naročito Napoletanci, o nekom svog sergentu (naredniku) Alabardi, koji da je strašan junak.

»Alabarda, Alabarda, to je nebojša, to je hroj. Ne boji se on ni samoga vruga, a kamo li ovih crnih Abesinaca...«

I išao je tako glas od usta do usta i Alabarda je bio strah i trepet Abesinaca, a dika i ponos Talijana. Bijaše to nekakav uapoletanski lažaron, razbojnik, što li je prije bio, a kako je bio jako krvoločan, poslali ga u Abesiniju i imenovali ga sergentom.

Što je istina, istina je, moramo i mi priznati. Alabarda je zaista zadao Abesincima mnogo jada. Navaljivao je ko bijesan i sjekao abesinske glave kao kupus, zato su se drugi Talijani, koji inače nijesu bili baš junaci, i dičili toliko njime.

Alabarda je znao lutati tako okolinom, oboružan do zubiju i zalijetati se čak u neka abesinska sela, pa je počinjao nad abesinskim starcima, ženama i djecom svakojaka nasilja.

Klok i Jožić čuli su o njemu mnogo toga, pa su želili na bilo koji način sresti se s njime, da se junački ogledaju s tim glasovitim razbijačem, ali nikad im se zato nije pružila prilika.

No nije ni Alabarda mirovao. I on je čuo o Kloku i Jožiću, koji su postali strah i trepet talijanskih vojnika, a kažu čak, da je i sam general De Bono baš zbog njih koji su mu nanijeli dosta sramote, bio skinut s položaja vrhovnog zapovjednika i poslan natrag u Italiju.

Čuli smo već kako je bila raspisana nagrada od 500.000 lira onome, tko uhvati Jožića i Kloka žive ili mrtve. Veliki plakati po Abesiniji javljali su o toj ucjeni na te dvije skupocjene glave naših dvaju junaka. Čim su Talijani ušli u Makale odmah su oblijepili sve zidove letacima u kojima javljaju o toj ucjeni, no uzalud. Među Abesincima se nije našao nijedan izdajica, a među Talijanima nijedan junak.

Ipak našao se jedan koji si je utuvio u glavu, da se mora dočepati nagrade od 500.000 lira. To je bio Alabarda. Na jednoj svojoj skitnji naiđe on na letak o ucjeni, pročita ga i odmah se dađe u potragu za našim junacima.

»Manaccia, che li piglio io...« škrine zubima i podje odmah za njima. Oboružan karabinkom, sa dva noža za pojasam i s dvije bombe u torbi stade tražiti njihov trag ko lovački pas.

I baš se je toga dana dogodilo, da su Klok i Jožić prolazili onim krajem. Kako je tamo velika nestašica vode, uzeli su sobom limenu posudu za vodu i pošli tražiti kakav izvor. Idu oni tako, idu, kad li na jednom ugledaju nekakvu ljudekaru, širokih hlača, s naherenim crnim fesom, s puškom preko leđa, kako nešto traži po zemlji i hoda upravo njihovim tragom.

— Ha! Klok, imamo ga, to je Alabarda — šapne Jožić Kloku. — A sad na oprez, jer jao si ga nama dočepa li nas se taj napoletanski razbojnik.

Klok se obazre i opaziv Alabardu strugne ko mačka na prvo stablo i sakrije se među granjem. Jožić brže bolje za njim i za čas su bili ko dva divlja mačka vješto sakriveni na stablu.

Alabarda se lagano šuljao idući oprezno njihovim tragom, vrebajući ko kakva zvjerka ,da mu ne bi možda umakli, ako ih stigne.

»Eh, bit će to danas mastan zalogaj«, mislio je Alabarda u sebi. »Pet stotina hiljada lira, nije to mačji kašalj. Sagradit ću u samom Napulju krasnu palaču, uzeti desetak slugu i sluškinja, nabavit ću automobil i motorni čamac i živjet ću ko kakav markiz. A onda sigurno će me imenovati barem generalom radi velikih zasluga, što ću ih steći... Ej samo da mi se je namjeriti na njih, na tog prokletog majmuna i onog čandrljivca malog Jožića. Ja ću im pokazati tko je Alabarda, drugi Rinaldo Rinaldini...«

I govoreći tako u sebi pod glas verao se i šuljao Alabarda među šikarjem i granjem, vazda spreman da baci jednu bombu, čim ih gdje ugleda. I ni ne sluteći da se oni nalaze na stablu dobro sakriveni, došuljao se ravno pred stablo i stao, ne videći dalje traga.

Jožić je već izvadio revolver i uperio ga u Alabardu.

— Bi li ga ucecao? — šapne tiho Kloku, ali Klok opaziv njegovu namjeru odmakne mu naglo ruku, htijuć time reći: Ne pucati, ni za Boga! Drukčije ću mu ja zasoliti.

I tek što bi okom trenuo jednom upravo majstorskom, kretnjom izletila je limena kanta iz Klokove ruke i plos! natakla se ravno na glavu Alabardinu. Nije prošla ni jedna sekunda, a Klok je već bio na zemlji i bacio se na njega. Jožić za njim. Alabarda se koprcalo, ali uzalud mu trud. Naša ga dva junaka pograbila, razoružali ga i svezali mu ruke otraga, držeći mu neprestano na glavi limenu posudu ko kakvu neobičnu brnjicu.

Alabarda je bijesnio i psovao upravo bezumno, kako samo Napolietanci znadu, ali slaba mu korist od toga. Klok se veselo kreveljio, vučući ga za sobom na uzici, a Jožić je sve podcikivao od veselja, idući za njima.

Ne možemo ni zamisliti, kolika je radost zavladala u redovima Ate sinaca, kad su im naša dva junaka dovela u selo glasovitog razbijača i nasilnika sergenta Alabardu. Strpali ga u kavez i plesali oko njega cijelu večer. I vojnici i rasovi, i muško i žensko, pa i djeca, sve je dolazilo da ga vidi i naruga mu se. Ne trebamo ni spominjati da su Klok i Jožić bili slavljani, kao pravi narodni junaci. A i pravom, jer bome nije to šala uhvatiti živog Alabardu.

Dakako da je to i opet jedna od neprolaznih zasluga našega nenadmašivog vragoljana majmuna Kloka...

Eh, da imadu Abesinci još dvadeset ovakvih Klokova, da vidite što bi talijanska vojska skakala u more...

IVINO JAJE

Na slami sred staje
nade Ivo jaje,
pa potrči kući
veseo vičući:

»Evo, mamo, jaje!
Ja ga u sred staje
među krave dvije
našao čas prije.

Skuhaj mi ga, majko,
pojest ću ga slatko...
Jaje bilo mućak —
ode Ivi ručak.

Gabrijel Cvitan

Mali čestitari

(Vesela predstavica za najmanju djecu.)

Zastor se diže. Na pozornici stoji poredano desetak djece, dječaka i djevojčica. Pred svima stoji redatelj.

Čim se zastor digno redatelj istupi korak naprijed, nakloni se općinstvu i započne:

REDATELJ: Mi smo spremni, jeste l' vi,
slušatelji dragi svi!
Sad će dakle bit zborište,
od koga se mnogo ište,
zato molim za tišinu
da čujete pojedinu,
što i kako zborit zna,
to je naša želja sva...

(nakloni se općinstvu, zatim se okrene djeci na pozornici, prede pogledom preko svih, pa nastavi):

A sad gdje sie čestitari,
najnoviji, pa i stari,
zar u redu nema vas?
Vidim, da u ovaj čas
morat ću vas redat sam,
jer se čini vas je sram.
Dakle: pozor! Naprijed ti,
što najmanji od nas si!

NAJMANJI (izidje iz reda, pa će plašljivo redatelju):
Neka ovaj k meni stane,
ako zapnem da mi šane!

REDATELJ: Miran budi sad i šuti.
red nam ovdje ti ne muti!
(okrene se jednoj djevojčici pa će joj):
Hej, ti mala frflja tamo,
hajde k ovom ti ovamo:

MALA FRFLJA (izlazi iz reda i govori odvažno):
Idem, idem, gospođine,
da me ova čast ne mine,
al će sa mnom Anka mala.
da ne budem sama stala...

REDATELJ: Brbljavice tu sad stoj
i za zube jezik svoj
(okrene se k općinstvu i uzdahne)
Djevojčice to su muka.
već me boli jezik, ruka!
(zatim pozove trojicu dječaka iz reda)
Hajde amo vi tri fina
naša mlada gospodina!

TRI DJEČAKA (izlaze iz reda i klanjaju se općinstvu):
Klanjamo se, gosti mihi,
Zdravi da bi svi vi bili!

REDATELJ: Tako, tako, sad se vidi,
tko je valjan, čestit, fin,
jelte mladi gospodin!
(okrene se k dječaku Joši)
Sad na redu ti si, Jošo,
zašto nisi prije došo?
Hajde mali, stani tu,
pa začaraj družbu svu!

JOŠO: Da začaram, košto ti?
To mi bome dano ni.
Tko je malen malo znade
i što može ono dade.

REDATELJ: Ima l' jošte čestitara?
Gle ju gle, tu još je Mara
(okrene se djevojčici Mari)
I ti spadaš u to kolo
dodi amo naokolo,
lijepo, fino kao lutka stoj,
pa govori, ništa se ne boj!

MARA: Ha, ha! Koga da se bojim?
Valjda tebe, što pred tobom stojim?
Djevojčice nisu kukavice,
nego prave hrabre sokolice!

REDATELJ: Mir! Jedan, pet, tri, četir, dva,
sad je družba mislim sva!
Ali nije, toliko ih ima (diže deset prsta u vis)
jošte posla imati ću s trima.
(Zove trojicu iz reda)
Gdje ste vi pak zaostali
sigurno ste dulje spali?

TRI DJEČAKA (istupe): Molim nismo, jerbo danas
sramota bi bila za nas
zavneći se i spavati,
gdje nam valja čestitati.

REDATELJ: Tko će svakom ugoditi?
Redatelj je teško biti!
Sad je gotov glavni poso

pa odlazim ja, vaš goso!
Troši mi se, ćutim, vrlo
moje slabo nježno grlo.
zato meni dopust dajte,
a vi sami čestitajte!

(odlazi s pozornice i sjeda među općinstvo u prvi red ili negdje
u neposrednu blizinu malih giumaca, da kasnije može u slučaju
potrebe odmah k njima.)

JEDAN DJEČAK (od prve trojice):

Prve želje moje bile
svima vama mnogo mile.
Malene su a i čedne,
ali zato mnogo vrijedne
Bog vam dao svakog dara,
a u glavnom mnogo para
Vidite da fino znam
Kad hoću da čestitam!

MALA FRFLJA (upade u riječ):

O moj Bože, ti dječaci,
razbijaci, nemirnjaci
ne poznaju druge dare,
nego samo: pare, pare...
A za zdravlje ne pitaju
Baš svakako čestitaju...

MARA:

Tako, tako, frfljo mala,
baš si dobro brisat stala!
Tiho, dečki, sad će ova,
da prozbori dva, tri slova?

MALA FRFLJA (istupi i duboko se nakloni):

Sreća nek vas vazda prati
moju riječ nek Bog pozlati!
Ne morali bolovati
niti ikad jadovati
zdravlja vazda uživali,
a liječnika ne trebali!

MARA:

Ali ako ipak kada
dogodi se vam od sada
da vas bolest kakva snade
vi zovite onda rade
doktere na svjetskom glasu
gospoda to, mislim, ta su
(pokaže rukom na drugu trojicu dječaka)

MALA FRFLJA (upade i pograbiliv jednoga od njih za rukav reče):

Predstavite se, molim, sami
Ne pristoji to se dami.
Hajde naši specijaliste
doktori i farmacisti!

PRVI DJEČAK (od druge trojice, nakloni se):
Ivan Kokot, baš primarius!

DRUGI DJEČAK: (nakloni se i on):
Lujo Šapa, sekundarius

TREĆI DJEČAK (upadne): Ni ja nisam diletant,
nego pravi praktikant!

PRVI DJEČAK: Vrsni mi smo u toj struci
Pinceta nam vjek u ruci.
Operacije, i ne male
mi vršimo ko od šale

DRUGI DJEČAK: Rezali smo ko kolače
Hrušteve, a i rogače...

TREĆI DJEČAK: Istina je ovo čista:
Ja ću biti specijalista!

REDATELJ (skoči sa svog sjedala i popne se žurno na pozornicu):
Bože, Bože, što l' se desi,
što mi čeljad ta umijesi,
u što se je to izvrglo,
to je bome pravo ruglo.
(okreće se općinstvu)
Oprostite, gosti mili,
Što su ovi takvi bili
To ni nalik nij' teatru
na cigansku liči šatru
svaki samo sebe hvali
ko da smo ih zato zvali
Malo su se našalili
no vi niste zamjerili!
Glavno da smo dobre volje
to je i za vas ponajbolje.
Uzde primit sad ću ja
Nek se vidi što tko zna.

MALA FRFLJA: Sada koriš, a što ode?
Ne valja ti poso, rode!

REDATELJ: Šuti frfljo, mirno stoj,
Brljaš kao pčela roj
Sada ćemo čestitati
po notama zapjevati.
(Okreće se djeci)
Hajde, Jošo, dirigiraj
a ti frfljo mala sviraj
pa se lijepo produciraj!

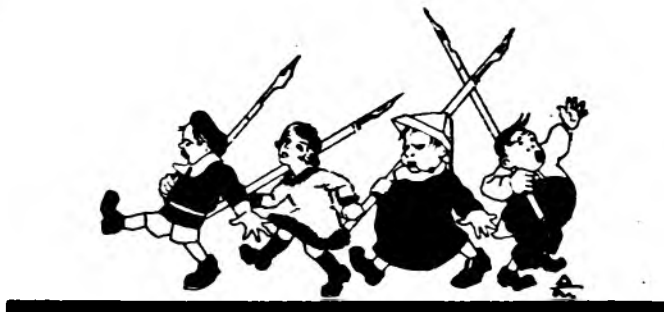
(redatelj odlazi u stranu, Jošo izlazi iz reda diže štapić, postavi se pred zbor djece i stane dirigirati.)

Mala frflja sjeda glasoviru ili uzima u ruke ma koji instrumentat i tobože prati. Na dani znak dirigenta svi stanu akladno pjevati koju lijepu božićnu pjesmu, ako se igra o Božiću ili drugu koju zgodna prigodnicu, ako se igra u drugo koje vrijeme.

Kad je otpjevana pjesmica, istupi redatelj i reče:

Sad se vidi sad se zna,
kakav li sam majstor ja!
al i zbor je vrstan bome
ne vidjeste slična tome.
A sad ostajte nam zbogom
do videnja drugom zgodom!

(Svi se klanjaju, a zastor se spušta).

Stupovi i žice

Duž ceste nalaze se stupovi. Od jednog do drugog pričvršćene su, visoko nad zemljom, žice.

»Ove žice sigurno trebaju vrapcima da mogu po njima slobodno skakati i živkati«, reče jednoga dana Milutin ocu.

»Jesi li opazio kuda vode žice?«

»Jesam. U poštanski ured.«

»Evala! Te žice trebaju za brzajave i telefone, a kako to biva, to ćeš kasnije učiti.«

»Ja sam vidio na željezničkoj stanici, u uredu, sto sa aparatima za brzajavljanje. Vidio sam kako je činovnik po jednom tipkalu udarao.«

»Da, vidio si kako je brzajavljao. A bio si ti sa mnom i na pošti kad sam telefonirao stricu.«

»Da, da, sjećam se. Dobro sam čuo stričev glas u onoj slušalici. Još nešto, oče! U našem gradu ima mnogo žica koje vode na sve strane, u sve kuće, a ne samo u poštanski ured. Kakove su to žice?«

»Dobro si i to opazio. Te žice trebaju za električno osvjetljenje ulica, trgova i kuća.«

»Sada razumijem koliko bi zlo činili oni koji bi te žice oštećivali. Oni bi time ljudima činili veliku štetu.«

»Tako je! Ako je brzajavna žica prekinuta, činovnik ne može ni brzajaviti ni brzajav primiti, ako je telefonska žica prekinuta ne može se telefonirati, a prekine li se električna žica, ostajemo bez svijetla. Žice brzajavne, telefonske i električne treba da čuvamo i pazimo. One svim ljudima trebaju. Ko ih kvari, taj i sebi čini zlo. Pored štete snosi on i kazan.«

D. L.

Dječje novine

Rat u Abesiniji vodi se i dalje nesmanjenom žestinom. Abesinci su prešli u protunavalu, pa su na nekim mjestima već prešli na talijansko zemljište i o u talij. koloniji Somaliji. Talijani se pak drže osvojenih položaja i ne usuduju se naprijed, jer je kraj neprohodan i bez puteva, pa se boje, da ih abesinske čete, kojih se navodno već okupilo do 500.000 momaka ne bi u neprohodnim klancima napale i pobile.

Abesinski car, Negus Haile Selassie, konačno je i sam došao na bojište. U jednom aeroplanu obilazi svoje čete, hrabri ih i oduševljava. Talijani su odlučili da ga na svaki način maknu. Kad su po uhodama doznali, da je car stigao u gradić Desie napali su grad aeroplanima i tisućama razornih bombi srušili ga sa zemljom. Porušili su čak i bolnice, što se inače kod prosvijetljenih naroda, pa ni za najžešćih bitaka, nije radilo. Budući da je porušena jedna američanska bolnica nastalo je u Americi na vijest o tome veliko ogorčenje.

Cara im ipak nije uspjelo pogubiti, jer je bio dobro zaštićen. Abesinci se bore kao lavovi i izgleda da

bi Talijani uza svu svoju silnu tehničku premoć mogli dobiti batina.

U Italiji se osjeća oskudica svega. Automobili ne smiju voziti nego samo kad je krajnja nužda, jer nema benzina. Nema novaca za ratovanje pa narod mora davati zlato i dragocjenosti, da bi se rat mogao dalje voditi. Biskupi davaju zlatne križeve, crkve daju dragocjenosti, što su ih hodočasnici iz cijeloga svijeta kroz stoljeća poklanjali raznim svetištima. Sabire se svaki komadić željeza. Jer Italija nema ni željeza, ni ugljena, ni petroleja, ni benzina, ni kruha, ni mesa, ni drva, nit ičega...

Potraje li rat još do druge godine Italija će doživjeti slom..

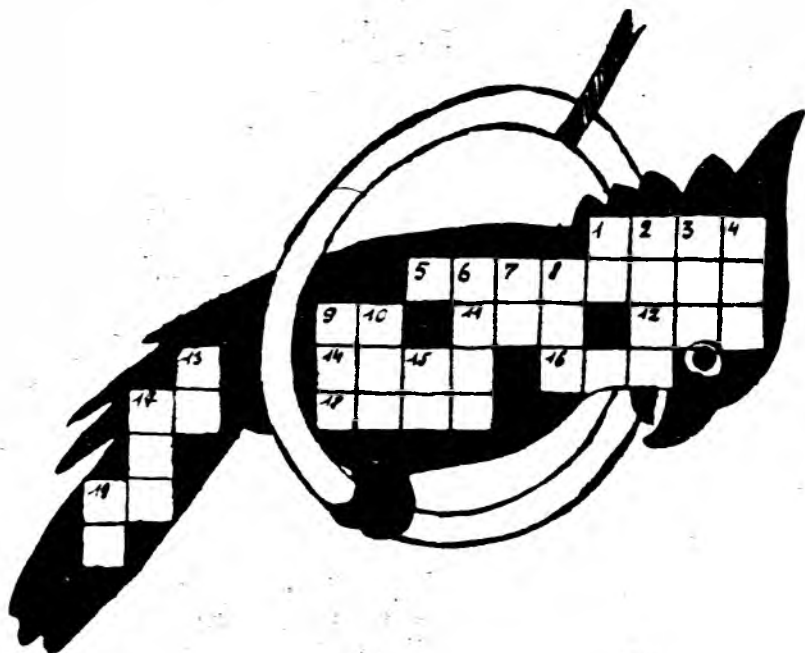
Japanci prodiru u Kinu lagano, ali ustrajno. Oni su uopće vanredno veliki lukavci. Dok se bijela rasa u Evropi nateže oko sankeija, oko talijansko-abesinskog sukoba, oni tamo na istoku trgaju od Kine komad po komad i stvaraju nove tobože slobodne državice, a zapravo svoje kolonije. Sasvim je sigurno da će lukavi Japanci za nekoliko godina osvojiti cijelu Kinu i stvoriti u Aziji jedno tako veliko i tako jako žuto carstvo, od kojeg će cijela Evropa morati strepiti.

Otprema pošte raketama. U Austriji imade na visokim planinama mnogo hotela, kuda dolaze zimi bolesnici na liječenje. Kad zamete snijeg ti su ljudi ko odrezani od svijeta, jer se veoma teško do njih dolazi. Kako bi ipak mogli svakog dana dobivati redovito poštu i pisma, uvedena je u posljednje vrijeme jedna novost: pošta se šalje raketama. Na šiljku rakete napravljena je udubina sa poklopcem u koju se tmetne listove i novine, a otraga se zapali barut i raketa odjuri iz doline u visinu ko topovsko tane i padne ravno pred hotel. Kažu da je stvar vrlo praktična, jer da je pripaljivanje i baratanje s raketom vrlo jednostavno.

Abesinski kalendar. Abesinci dijele godinu na 13 mjeseci, a ne kao mi na 12 mjeseci. Prvih dvanaest mjeseci imadu svaki po 30 dana, a trinaesti mjesec imade u svemu samo 5 dana. Nova godina nastupa u vrijeme, kada prestanu velike kiše, a to je negdje u jeseni. Taj način diobe godine ostatak je još iz prastarih egipatskih vremena.

ZAGONETKE

KRIŽALJKA

Vodoravno: 1 mjera za papir (tabak), 3 mala kućica, potleušica. 9 duži oblik prijedloga, k. 11 dio oveće kuće. 12 naziv za tatarskog poglavicu, 14 ime Mojsijeva brata, 16 žensko ime (26 srpnja). 17 prijedlog, 18 slanina, 19 igrača karta (najača).

Uspravno: 1 prva dva slova naše abecede, 2 urlikanje, 3 skraćeno muško ime, 4 kao 12 vodoravno, 6 prozorsko staklo, 7 muzička nota, 8 ime naše filmske glumice iz Slovenije (Bina), 9 vrsta konjskoga hoda, 10 vrsta ptice kričalice (imadeš je pred sobom), 11 lična zamjenica, 15 talij. član, 17 dio lica, 19 mjera za površine.

Syll.

Osnovna škola, Zrnovo. Slat ćemo po 14 komada. Kako vidimo interes se povećava. Živjeli nam!

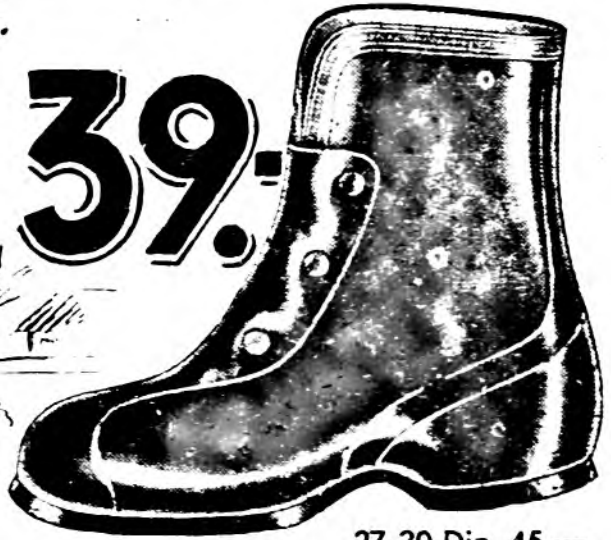
B. Perović, Ugljan. Poslali smo 13 orimjeraka. Pričajte djeci mnogo o našoj izgubljenoj Istri.

Viktor Demariu, Brezovopolje. Primili smo Vašu kartu, pa smo Vas čekali cijeli mjesec studeni da ćete doći no uzalud. Javite se svakako pismeno ili osobno.

•Mali Istranin• izlazi jedamput mjesečno. — Pretplata iznosi 12 dinara na godinu. — Pojedini broj stoji 1 dinar. — Za inostranstvo dvostruko. Uredništvo i uprava nalaze se u Boškovićevoj ulici br. 20. — Telefon 59-31.

Vlasnik, izdavač i odgovorni urednik: Ernest Radetić, Zagreb, Boškovićeva ulica 20. — Tiskara C. Albrecht (P. Acinger), Zagreb, Radićeva ulica 26. Za tiskaru odgovara Petar Acinger, Zagreb, Gundulićeva ulica 23a.

39.-

27-30 Din. 45.—
31-34 Din. 49.—

69.-

79.-

Prato